

Komandi partur

Tað var eisini spennandi at koma inn í Íslandi. Her sóu vit ungu fyrstu ferð eitt flogfar.

Jónsvein fylti 75 ár nú mikudagin. Vit gingu í skúla saman, vóru til skips saman, í Norðragøtu búgva vit í sama grannalagi og hava tiskil havt samband nærum alt lívið. Ynskt verður honum hjartaliga tillukku.

norður til Hellurnar og Elduvíkar eftir teimum monnum, sum skuldu við hagani. Til hesar bygdur var tá einki vegasamband. Í Elduvík vóru tað feðgarnir Jógvan og Arnold, og á Hellunum Jens Edvard, beiggi Meinhard, og Salomon, kallaður Salli. Salli er kendur sum kokkurin í bókini hjá Magnus Dam Jacobsen í Grønlandi við Kongshavn.

Tað varð ikki lagt at, og farið var við báti í land eftir monnunum.

Tað var forvitnisligt at siggja hesar bygdur fyrstu ferð, sjálvt um tað bara var frá sjónum. So var siglt til Havnar, har øll manningin fór við bussi niðan á Sanatorinum í Hoydølum at verða kannað fyri tuberklar. Her varð fyrst tikin blóðroynd. Aftaná skuldi hvør maður aftanfyrir røntgentólið hjá Vilhelm Magnusen við sínum støðugu boðum um at “anda djúpt”. Hetta mann mangur maður hoyra fyri seg enn. Síðan fekst ein váttan um at viðkomandi ikki hevði tuberklar. Endamálið var at forða fyri, at einstakir menn kundu fara við skipi og smitta hin- ar umborð. Henda kanningin er avtikin fyri mongum árum síðani.

Tuberklakanningin var skjótt

yvirstaðin. Ein fríløta var í Havn. Tá lá fyrir at fara inn til ommu í Havn og siga henni og húsfólkin- um farvæl.

Komið varð aftur til Gøtu á kvøldi. Tá var eftir at fara inn til sóknarformannin í fiskimanna- felagnum, Thorvald Joensen, at rinda limagjald, sum var kr. 20. Kvittanin skuldi vísast fram, tá ið mynstrað varð.

So til Íslands

Tað varð mynstrað dagin eftir, tann 3.juni, og so var farið til Íslands.

Á ferðini til Íslands arbeiddu menninir við at gera dekkið klárt til komandi túrin. Millum annð skuldu gerast fiskakassar, har fiskurin kundi goymast, til hann varð reinsaður. Tá kundu teir til- komnu menninir spæla okkum ungu eitt puss. Sum tá eg varð sendur til skiparin at læna eitt waterpass, sum sjálvsagt onga nyttu kundi gera umborð á einum skipi. Minnist enn speiska smílið hjá skiparanum. So býttur kundi ein vera. Onnur puss kundu vera at verða sendur til kokkin at læna lykilin til palstúttuna, sum var fremst í lugarinum. Hetta var alt meinaleyst skemt.

Báran var ein gomul slupp, sum ikki á nakran hátt kundi sammet- ast við tey nýggju skipini, sum tá byrjaðu at koma. Maskinan var um 100 HK, men hon dálkaði so illa, at mitt á túrinum var neyðugt at fara inn at reinsa hann. Manningin var 15. 10 av teimum búðu frammi í lugarinum, millum hesar var kokk- urin, Gunnar Thomsen, seinni kendur frá klæðnavirkinum í Norðragøtu. Yvirmenninir búðu afturi í kahúttini.

Í lugarinum varð maturin eisini gjørdur, og her var eisini etið. Her helt manningin eisini til, tá ið ein fríløta var. Her kundu menninir spæla kort ella “fox and geese”, sum var eitt væl dæmt pinnaspæl.

Lítið av útgerð hjá kokkinum

Útgerðin hjá kokkinum var snøgt sagt bara ein kolkomfýrur. Eina ferð um vikuna var tað uppgávan hjá teimum ungu at lempa kol úr kolkjallaranum, sum var undir dúrkinum í lugarinum, upp í kol- beinkin í lugarinum.

“Sanitetið” hjá kokkinum var ein spann, har avfall av ymiskum slagi varð koyrt í.

Tað var eisini uppgávan hjá teimum ungu at fara upp á dekkið við skrellispannuni og stoyta inni-

og hvussu djúpt tað var. Síðan var tað sekstanturin og loggið saman við Bushmill og Stavanger. Hetta vóru radiostøðir, har skiparin taldi signalini um minuttin. Var tað meira framkomið var eisini pinnur, sum reistist fyri hvørt signal. Tá skuldi skiparin bara telja hvussu ofta visarin reistist. Út frá talið á signalum kundi skiparin á einum serligum korti siggja, hvar skipið varð statt.

Sjóverkurin

Tað allarfyrra at stríðast við var sjóverkurin. Her vóru fyritreyt-

róðurtørn, ein tíma í senn. Tá skuldu ættirnar á kumpassini eis- ini lærast. At ganga róðurtørn var eisini sjóverksligt. Skiparin roykti illa. Hann roykti hollenska Vlag shag. Og rami roykurin av hesum tubakki bøtti ikki um sjóverkin. Kann framvegis fáa vaml av hes- um lukti, eisini bara við at hugsa um hann. Nógvir menn royktu illa. Ein teirra var Salli. Tá ið hann fór avstað hevði hann við sær ein pakka fyri dagin, sum hann vænt- aði túrin at vara. Í hesum førinum 60 dagar og 60 pakkar av tubbaki við tilsvarendi pappíri at balla við.

Kultursjokk

Hjá einum ungum drongi var tað nærum eitt kultursjokk at koma saman við 10 tilkomnum monnum. Vit komu allir úr heimum, har tað varð brúktur ein virðiligur mál- burður. Summir okkara høvdu eis- ini gingið í sunnudagsskúla fram til skipslívið. Men á skipi vóru summir menn, sum høvdu ein heilt annan málburð sum til dømis um konufólk, sum vit ungu tá bara kendu sum mammur og systrar. Við vóru eisini gamlir dreingir, sum ikki hildu seg aftur at reypa um sínar royndir á økinum. Hetta var nokk so skakandi fyri ungur sartin sálir.

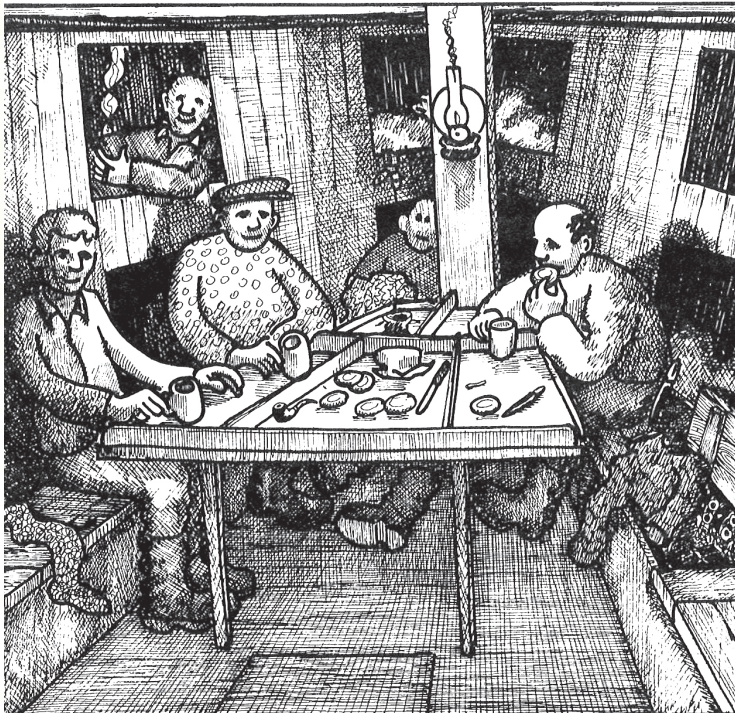
Farið verður at fiska

Men eftirhondini komu vit á fiski- leið, og tað var jú spennandi at fara at fiska. Skipini høvdu júst tá fingið ein kollveltandi nýggjan reiðskap, og tað var snellan. Í 1958 var annað árið, at snellan varð roynd, og hetta var óføra snilt. Í staðin fyri at draga eitt snøri niður á dekkið, var dorgin nú á vundin á eina trumlu. Her var eitt handtak at draga dorgina inn. Hetta var eitt óført framstig.

Og í staðin fyri at egna hvørja ferð, vóru nú gummibeitur á húk- unum, sum kundi brúkast ferð eftir ferð. Høvdu menn tá vitað, at lutfalsliga fá ár seinni fóru snell- urnar at fila og draga upp sjálvar, hevði hetta verið mett sum ramur gandur.

Tað var annars ymiskt sum tað lá fyrir at fiska. Tað var strævnari, tá ið tað var vindur, og tað háladaði út, so dergurnar stóðu út frá skip- inum. Viðhvørt var “trol”. Tá fløkt- ust dergurnar saman og tað kundi vera strævið at greiða tær aftur.

Onkuntíð hoyrdust røddir, sum hildu, at tað fekst meira við snøri av tí gamla slagnum enn við snellu. Javnan hoyrdust frá vága- sluppunum Elisabeth og Doceu, hvussu væl tær fiskaðu. Tær brúktu framvegis snøri og agn. Men einki hoyrdist um, at nakar fór aftur til snøri, og tað mundi hetta ár fara í søguna med alla.

Úr Færøske Slupfiskere, hjá Jóan Paula Joensen. Hesa hugtakandi myndin “Lugarstemningur” hevur Bárður Jákupsson teknað. Fremst á myndini er palstúttan

haldið á sjógv. Sanitetið var annars ein onnur spann, sum var bukkar. Onkrar sluppir vóru tó so fram- komnar at tær høvdu wc.

Vatnið var avmarkað, so tað kundi ikki spillast burtur við at manningin vaskaði sær. Vatn- tangarnir vóru annars ikki altíð so reinir, so ofta var vatnið reytt av rusti. Hesum fekk tó eingin skaða av, men tað smakkaði ikki væl.

Tann nautiska útgerðin var eisini avmarkað, men Báran hevði fingið eitt nýtt ekkolodd. Her bar til at siggja fisk og botn,

irnar ikki tær bestu. Tá eitt slíkt gamalt skip fór at rulla kom eisini røringur í botnin. Og tá kom rami lukturin úr kjølinum upp í lugarið. Tað var ikki heilt sjáldan, at sovið varð ið dýnuni yvir høvðinum. Men tað hjálpti sjálvsagt at koma upp í fríska luft. Seinni fann eg fann útav, at ein sjóverkstablett fyrst á túrinum kundi hjálpa fyri sjóverk allan túrin.

Tað skuldi gangast vakt. Mann- ingin varð býtt upp í tvær vaktir, skiparavaktin og stýrimansvaktin. Vaktirnar skuldu skiftast um at vera uppi og hava ábyrgd av skipinum. Tann keðiligasta vakt- in var hundavaktin millum mid- nátt og kl. fyra á morgni. Tá var onkur, sum kundi hava hug at fara í koyggjuna, hóast tað var deksvakt, men tað var einki sum æt. Hevði ein vakt, so var at vera uppi, hóast einki sum so var at gera. Tað skuldu teir tilkomnu av manningini nokk syrgja fyri. Teir fólðu eina ábyrgd av, at hesi ungu vórðu uppdrignir til mans og ikki gjørdust nakrar bloytur.

Vaktin skiftist so um at ganga

Snellan var eitt óført framstig mitt í 50-unum. Seinni filaði hon sjálf og dróg sjálf upp!

Skúlafelagin Dagfinnur fór til gravar nú mikudagin. Hann fekk eitt vakur eftirmæli frá presti.